

Tervetuloa

Rajatun lääkkeenmääräämisoikeuden parempi hyödyntäminen –projektin loppuseminaariin

22.2.2022

Elisa Lajunen

Asiantuntija
Etelä-Savon tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus –ohjelma

Taru Luukkola ja Markus Tuulikallio

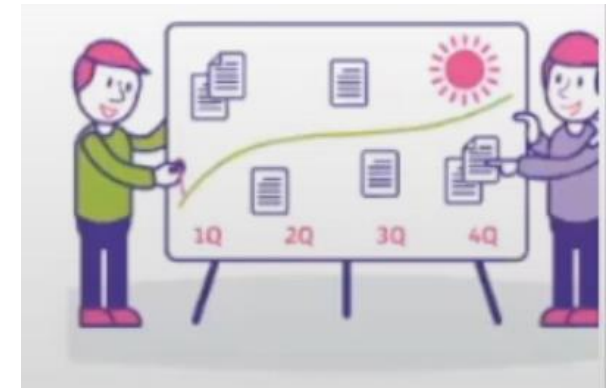
Sairaanhoitajat SHLM
JAMK YAMK, Kliininen asiantuntija (opiskelija)

Ohjelma

”Tehdään lääkkeenmääräamishoitajan työnkuva näkyväksi ja paremmin hyödynnettäväksi.”

- 14–14:20 **Projektin esittely**
- 14:20–15:45 **Projektin tuotokset**
- 14:45–15:00 **Asiantuntijan puheenvuoro/ Johanna Heikkilä**

Esittäytyminen

- ”viittaus”:

Pieksämäki

Essote

Sosteri

...

Projektin esittely

Etelä-Savon hyvinvointialue

Johdanto

- Sairaanhoidajan tehtävänkuvia laajentamalla on pyritty hallitsemaan kasvavia terveydenhuollon kustannuksia ja vastaamaan lisääntyneeseen hoidon tarpeeseen väestön ikäjakautumalla muuttuessa.
- Uusien työtapojen käyttöönotossa sekä työnjaonmalleissa korostuvat asiantuntijuus, yhteistyö ja muutoksen suunnittelun tärkeys.
- Tulevaisuuden sote-keskus –ohjelman tavoitteena on mm. sote-konseptin rakentaminen, sujuvan asiakasohjauksen kehittäminen, näyttöön perustuvien käytänteiden jalkauttaminen ja joustavien konsultaatiokäytänteiden käyttö sekä palvelut ovat asiakaslähtöisiä.

Alustava aikataulus ja toimenpidesuunnitelma

kevät 2021 – talvi 2022

Toukokuu	Kesäkuu	Heinäkuu	Elokuu	Syyskuu	Marraskuu	Joulukuu	Tammikuu	Helmikuu
Aloituswebinaari	Työpaja 1		Työpaja 2	Palaveri	Työpaja 3		Työpaja 4	Loppu-seminaari
26.5.2021 klo 14–16	15.6.2021 klo 14–16		Ti 24.8 14–16	14.9 14–15:30	2.11.2021 14–16		25.1.2022 14–16	22.2.2022 14–15
Käynnistäminen	Nykytila		Tehtävänkuvat	Etenemisen seuranta	Verkostoituminen		Yhteenvetoa	
• Projektin esittely • Tunnistetaan tarpeet ja haasteet → Padlet-työskentely • Projektiryhmien suunnittelu	• Tarkennetaan tarpeet → työpajojen aiheiden valinta (aloitusweb. 1) • Työnkuvat (Benchmarking) • Lopputuloksen ideointi		• yhteenveto	- Teams-kanava - Sosteri mukaan	• Teams-verkosto		• Mini-tutkimus • Teams-kanava • Asiakaspolut • Hyvät käytännöt • Jatkosta sopiminen	• Esitellään projektin kulku ja työpajojen tuotokset
• <i>Yhteenveto aloitusinfosta</i> • <i>Kutsujen lähetykset työpaja 1 ja suunnittelu</i>	• <i>Nykyiset tehtävänkuvat</i>		• <i>Potilaan ohjautuminen</i> • <i>Hyvät käytännöt näkyviksi</i>		• <i>Yhteenveto 3</i> • <i>Kutsu työpaja 4 ja suunnittelu</i>		• <i>Palautekysely (analyysi opinnäytetyössä)</i> • <i>Kutsu loppuseminaariin ja suunnittelu</i>	

Projektin lähtökohdat

- Etelä-Savon sote-uudistus, Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä (Essote), Itä-Savon sairaanhoitopiiri (Sosteri) sekä Pieksämäen perusturva aloittivat kehitysyhteistyön rajatun lääkkeenmääräämisoikeuden parempi hyödyntäminen -projektissa.
 - Sairaanhoitajan lääkkeenmääräämisoikeudet Etelä-Savon hyvinvointialueella 37, joista projektissa osallisena 22 (59 %) [Valviran rekisteri 9/2021]
- projekti lähtenyt lääkettä määräävien hoitajien tarpeesta
 - Mm. tehtävänkuvia ei tunneta tai tehtävänkuvia ei ole määritelty, kollegiaalisen tuen puute, vastuulääkärit

Projektin päätavoitteet

”Tehdään lääkkeenmääräämishoitajan työnkuva näkyväksi ja paremmin hyödynnettäväksi.”

Tuotokset

- ✓ Verkostoyhteistyö (Teams-kanava)
- ✓ Rajatun lääkkeenmääräämishoitajan tehtäväkuvat
- ✓ Asiakaspolut

Projektin **tuotokset**

Projektia toteutettiin työpajojen avulla, joissa

- luotiin Etelä-Savon hyvinvointialueelle rajatun lääkkeenmääräämishoitajien verkosto
- tehtiin hoitajien työnkuvia näkyviksi
- kuvattiin erilaisia asiakaspolkuja, joissa asiakkaat ohjautuvat monikanavaisesti, sujuvasti lääkettä määräävän sairaanhoitajan vastaanotolle, huomioiden hoidon jatkuvuus
- luotiin jatkuvan kehittämisen kulttuuria

Verkostoyhteistyö

ETELÄ-SAVON
HYVINVOINTIALUE
Sote-uudistus

Teams-kanava

Teams-kanavan tarkoitus:

- alusta yhteistyölle ja toiminnan kehittämiselle
- konsultointikanava
- tiedottaminen

Keskustelu

Verkoston
säännölliset
tapaamiset

Verkosto:

- kaikki lääkkeenmääräämishoitajat
- vastuulääkäri(t)
- lähiesimiehet

Toimintamalli - Sujuva asiakasohjaus lääkkeenmääräämishoitajan vastaanotolle

LÄÄKITYKSEN ALOITTAMINEN

LÄÄKEVALMISTEET JA TAUTITILAT

- *Antibiootit:* äkillinen alempien virtsateiden tulehdus naisella, nielutulehdus, rintatulehdus
- *Rokotteet:* tartuntataudit
- *Allergialääkkeet ja nenän tukkoisuutta lievittävät paikallishoitovalmisteet:* allerginen nuha
- *Paikallishoitovalmisteet:* Ihon pintapuudutus, silmän sidekalvon tulehdus
- *Raskauden ehkäisyvalmisteet:* raskauden ehkäisy
- *Itsehoitolääkkeet*

LÄÄKÄRIN MÄÄRÄÄMÄN LÄÄKITYKSEN JATKAMINEN

LÄÄKEVALMISTEET JA TAUTITILAT

- *Diabeteslääkkeet:* tyypin 2 diabetes
- *Sydän- ja verisuonitautien lääkkeet:* krooninen eteisvärinä, pysyvä antikoagulaatiohoito, antitromboottinen hoito, angina pectoris –rintakipu, primaarinen verenpainetauti, dyslipidemia,
- *Kipulääkkeet:* lääkärin arvioima pitkäaikainen kipu,
- *Hengityselinten sairauksien lääkkeet:* astma, COPD,
- *Nenän tukkoisuutta lievittävät paikallishoitovalmisteet:* allerginen nuha
- *Allergialääkkeet:* allerginen nuha
- *Raskauden ehkäisyvalmisteet:* raskauden ehkäisy
- *Perusvoiteet*
- *Itsehoitolääkkeet*

Asiakaspolut

Lääkityksen aloittaminen

- ✓ Naisten virtsatieinfektio
- ✓ Ehkäisyn tarve
- ✓ Rintatulehdus imettävällä
- ✓ Silmätulehdus ja näärännäppy/luomirakkula
- ✓ Nielutulehdus

Lääkityksen jatkaminen

- ✓ Krooninen sairaus

Asiakaspolku – naisten virtsatieinfektio (18-65-vuotiaille, ei raskaana oleville)

ASIAKKAAN HOITOA TUKEMASSA

Laboratorio

Digipalvelut

Ohjeet omahoitoon

Tuetut oire- ja riskiarviot

Lämä-hoitaja = rajattu lääkkeenmääräämishoitaja

Sairaanhoitajan lääkkeenmääräämisen nykytila ja tulevaisuus hyvinvointialueilla

22.02.2022

Johanna Heikkilä, asiantuntija, TtT, dosentti

Johanna.heikkila@jamk.fi

LAKI TERVEYDENHUOLLON AMMATTIHENKILÖISTÄ (559/1994)

4 a luku Oireenmukainen hoito ja rajattu lääkkeenmäärääminen

23 a § (21.5.2010/433) Oireenmukainen hoito

- Laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö voi koulutuksensa, kokemuksensa ja tehtäväkuvansa mukaisesti aloittaa hoidon potilaan oireiden ja käytettävissä olevien tietojen sekä tekemänsä hoidon tarpeen arvioinnin perusteella

23 b § (12.4.2019/533) Rajattu lääkkeenmäärääminen

- Kunnan tai kuntayhtymän järjestämisvastuulle kuuluvassa terveydenhuollon avohoidon toimintayksikössä työskentelevällä sairaanhoitajalla, jolla on riittävä käytännön kokemus ja joka on suorittanut tarvittavan lisäkoulutuksen on rajattu oikeus määrätä apteekista hoidossa käytettäviä lääkkeitä hoitamalleen potilaalle. Sairaanhoitaja saa määrätä lääkettä silloin, kun kyseessä on potilaan ennalta ehkäisevä hoito, lääkärin määräämän lääkehoidon jatkaminen tai sairaanhoitajan toteamaan hoidon tarpeeseen perustuva lääkehoito (rajattu lääkkeenmäärääminen). ...
- Rajatun lääkkeenmääräämisen edellytyksenä on kirjallinen määräys, jossa määrätään ne lääkkeet, joita sairaanhoitaja saa määrätä, ja mahdolliset lääkkeiden määräämiseen liittyvät rajoitukset. Kirjallisen määräyksen antaa vastaava lääkäri siinä terveydenhuollon toimintayksikössä, johon sairaanhoitaja on palvelussuhteessa.
- Valtioneuvoston asetuksella säädetään 1 momentissa tarkoitetusta lisäkoulutuksesta ja tarvittaessa rajatun lääkkeenmääräämisen edellyttämästä käytännön kokemuksesta.

VALTIONEUVOSTON ASETUS LÄÄKKEEN MÄÄRÄÄMISEN EDELLYTTÄMÄSTÄ KOULUTUKSESTA (1089/2010)

Koulutuksen tavoitteet (3 §)

Koulutuksen tulee antaa sairaanhoitajalle sekä sairaanhoitajana laillistetulle terveydenhoitajalle ja kättilölle **valmiudet**

- määrätä apteekista hoidossa käytettäviä lääkkeitä hoitamilleen potilaille, seurata ja arvioida hoidon vaikutuksia sekä
- noudattaa lääkkeen määräämisestä annettuja säännöksiä, potilasturvallisuuden vaatimuksia ja yleisesti hyväksyttyjä hoitokäytäntöjä.
- työskentelyyn moniammatillisessa yhteistyössä
- arvioida ja kehittää ammatillista osaamista ja lääkkeen määräämisen käytäntöjä.

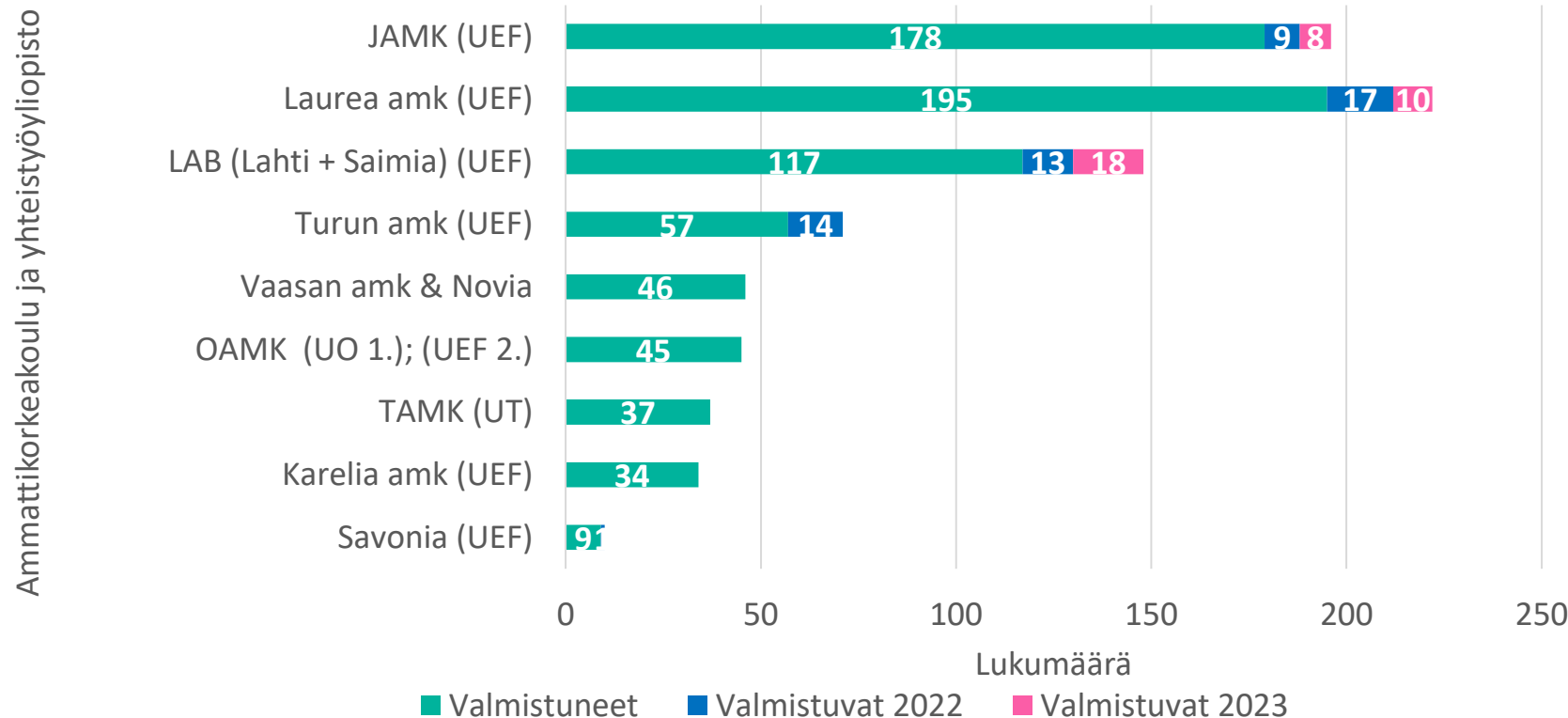

SHLM koulutustilanne keväällä 2022

Ensimmäiset valmistuivat vuonna 2012.

JAMKissa koulutus toteutettu 14 kertaa ja Laureassa 11, muissa kussakin 1-4 kertaa.

Tällä hetkellä **718** koulutuksen hyväksytysti läpäissyttä ja **89** koulutuksessa olevaa.

	Asukasmäärä	Oikeuk sien lkm	SHLM oikeuksia/ 1000 as
Helsinki	656 000	41	0,06
Pirkanmaan hyvinvointialue	522 000	29	0,06
Varsinais-Suomen hyvinvointialue	480 000	62	0,13
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue:	472 000	50	0,11
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	414 000	9	0,02
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue	273 000	0	
Keski-Suomen hyvinvointialue	272 000	73	0,27
Pohjois-Savon hyvinvointialue	248 000	22	0,09
Satakunnan hyvinvointialue	215 000	17	0,08
Päijät-Hämeen hyvinvointialue	205 000	47	0,23
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue:	198 000	16	0,08
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue	192 000	38	0,20
Lapin hyvinvointialue	176 000	6	0,03
Pohjanmaan hyvinvointialue	175 000	51	0,29
Kanta-Hämeen hyvinvointialue	170 000	16	0,09
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue	163 000	63	0,39
Kymenlaakson hyvinvointialue	162 000	35	0,22
Etelä-Savon hyvinvointialue	132 000	37	0,28
Etelä-Karjalan hyvinvointialue	126 000	38	0,30
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue:	98 000	11	0,11
Kainuun hyvinvointialue	72 000	16	0,22
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue	68 000	32	0,47

Lääkkeenmääräämisoikeudet hyvinvointialueittain

- Valviran rekisterissä voimassa olevat oikeudet -sairaanhoitajan rajattu lääkkeenmääräämisoikeus: 615 henkilöä (16.9.2021)
- Oikeuksia toimipisteittäin 709.

14.2.2022

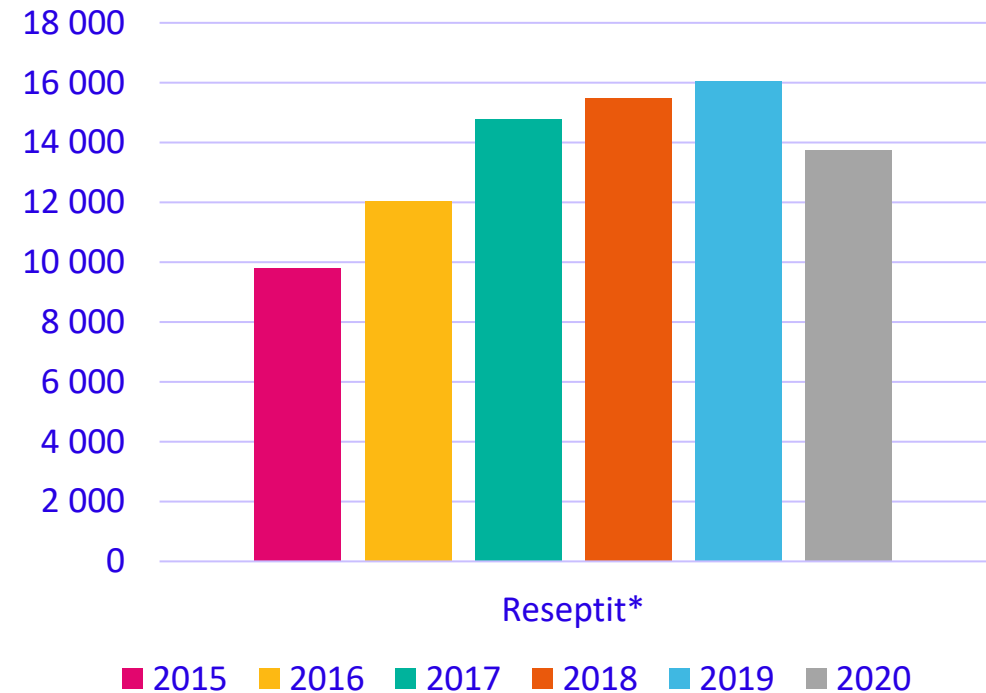
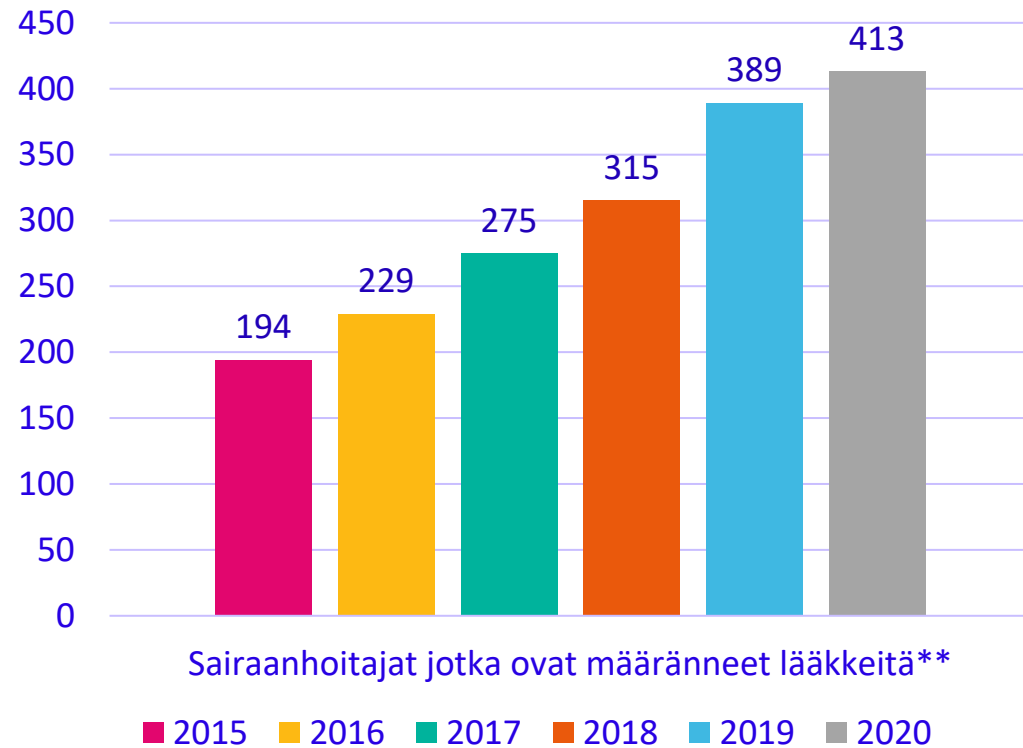
⇒ **rekisterissä 659 henkilöä,**

⇒ **7, joilla erikoispätevyys ilman oikeuksia**

SAIRAANHOITAJAN LÄÄKKEENMÄÄRÄÄMISEN TEHTÄVÄKUVA AVOTERVEYDENHUOLLON PALVELUISSA

- Päivystävän sairaanhoitajan vastaanotto
- Aluehoitaja/kansanterveyshoitaja vastaanotto / Pitkäaikaissairauksien vastaanotto (perusterveydenhuolto ja erikoissairaanhoidon avovastaanotto)
- Ehkäisyneuvonta ja perhesuunnittelu
- Tartuntatautien ehkäisy
- Työterveys- ja opiskelijaterveydenhuolto
- Kotisairaanhoito /kotihoito

Sairaanhoitajien määräämien sv-korvattavien lääkkeiden ostot vuosina 2015-2020

Sairaanhoitajien määräämien sv-korvattavien lääkkeiden ostot vuosina 2015-2020 ATC -luokittain

ATC-luokka (taso 1)	2015	2016	2017	2018	2019	%	2020	%
A Ruuansulatuselinten sairauksien ja aineenvaihduntasairauksien lääkkeet	807	967	1 651	1 849	1 861	12	2 069	15
B Veritautien lääkkeet	226	323	381	321	225		212	
C Sydän- ja verisuonisairauksien lääkkeet	2 125	2 752	4 123	4 228	3 733	27	4 268	31
D Ihotautilääkkeet	24	13	24	28	28		27	
E (Perusvoiteet)	86	59	72	95	64		75	
G Sukupuoli- ja virtsaelinten sairauksien lääkkeet, sukupuolihormonit	8	8	10	12	16		1	
J Systemisesti vaikuttavat infektiolääkkeet	6 066	7 324	7 969	8 394	9 549	59	5 929	43
M Tuki- ja liikuntaelinten sairauksien lääkkeet	4	1	0	0	0		52	
N Hermostoon vaikuttavat lääkkeet	8	2	0	5	1		146	
R Hengityselinten sairauksien lääkkeet	353	492	491	466	502		867	
S Silmä- ja korvatautien lääkkeet	94	94	74	91	90		104	

Tulevaisuus rakennetaan yhdessä!

- Pito- ja vetovoimaa avopalveluissa tukemalla kokeneiden sairaanhoitajien urakehitystä kouluttamalla lisää SHLM sairaanhoitajia
- SHLM koulutuksen tuottama osaaminen täyteen käyttöön:
 - kaikissa eri työtehtävissä,
 - potilaan kliinisen perusteellisen tutkimisen taitojen hyödyntäminen laajemmin (hoitovelka, 7 pv hoitotakuu)
 - lääkelistan laajentamisen tarpeiden tunnistaminen palveluketjuissa
- Farmakologian, reseptiopin ja kliinisen erotusdiagnostiikan jatkuva osaamisen ylläpitäminen
- Lääkkeitä määräävän sairaanhoitajan vastaanottotoiminnan arviointimittariston kehittäminen => vaikuttavuuden osoittaminen
- Lääkkeitä määräävän sairaanhoitajan etävastaanoton kehittäminen

Kysymyksiä?

Kiitos

Johanna Heikkilä

Johanna.heikkila@jamk.fi

+358 40 8488623

jamk

Kiitos osallistumisestasi!

Yhteystietomme:

Taru Luukkola
Sairaanhoitaja SHLM /
Pieksämäki
taru.luukkola@pieksamaki.fi

Markus Tuulikallio
Sairaanhoitaja AMK, SHLM /
Pieksämäki
markus.tuulikallio@pieksamaki.fi

Elisa Lajunen
Asiantuntija /
Etelä-Savon hyvinvointialue
elisa.lajunen@etela-savo.fi

ME TEHDÄÄN

**ETELÄ-SAVON
HYVINVOINTIALUE**